

۲۰۱۷/۰۵/۰۹

سرلوح مرادزی

ایا پر حکمتیار نیوکې د نظارشورا مخ سپینولای شي؟

پښتو کې یو متل دی وایی «چاني کوزې ته وویل چې تا کی دوه سوري دي!» کابل ته د حکمتیار په راتگ سره له ټولو مخکې نظارشورا او اسلامي جمعیت په رسنیو کې یوه غوغا پورته کړې چې هله باید عدالت پلی شي او حکمتیار باید ژر د جرمنو په تور محکمه او مجازات شي. د عبدالله عبدالله او قانوني په څېر یو شمېر نورچې تازه یې نیکتایې تړل زده کړی، په یوه شپه دیموکراتان شوي او غواړي د دیموکراسی له دریځه د حکمتیار په وړاندې دوسیه پرانیځي او له نورو تورو مخکې په مذهبي سخت دریځی حکمتیار مجازات کړي!

بلخوا په دې غوغا کې تر نورو هغه څوک مخکې روان دي چې هره ورځ یې هېواد او نظام سره د جرمنو په دوسیه کې نوی څپرکی ورزیاتوي او په هیڅ شان له دې لارې د شاتگ تکل نه لري! د زیات شرم خبره لا دا چې په پیل شوي قرصک کې ځینې په اصطلاح روبناتفکران تر نظارشورا ډېر تاوده او مست نڅيري او حکمتیار ته په مجازاتو کې د محاکمو دندو هم د ځان حق گڼي.

که لنډ تېر تاریخ ته نظر واچوو د حکمتیار د مذهبي سخت دریځی، توندلاریتوب او جگړي یو غټ لامل خپله اسلامي جمعیت او نظارشورا ده چې اوس غواړي دا ټول تورو په حکمتیار او نورو ورواچوي او ځان افغانانو ته دیموکراتان او د سولې پتنگان وروپېژني!

حکمتیار د ټاکلي ایډیولوژی، ځانگړي سیاسي نړۍ لید او پخپل کرنچار کې د سخت دریځی له شهرت سره سره حق لري د دوی پشان پخپل هېواد کې واوسيري، د خپلو انډیپینو او لیدتوگي سره سم ټولنیز فعالیت وکړي او د هېواد په سیاست کې د نورو پشان ونډه ولري.

دا هم باید هېر نه شی حکمتیار او د هغه اسلامي گوند پخپله خوښه هېواد پرېښود، بلکې یو شمېر لاملونو نوموړی اړ کړ چې هېواد پرېږدي او وسلې ته لاس کړي. د ۱۹۹۲ کال وروسته کله چې اسلامي جمعیت او نظارشورا په پخواني دولت کې د پنځم ستون په مټ کابل ونيو او په انحصاري ډول یې دولتي واک ترگوتو کړ، د رباني واکمنی سره د حکمتیار شخړه او جگړه دفاعي بڼه لري. په دې جگړو کې اسلامي جمعیت او نظارشورا د تیري کوونکی او د دولتي واک د انحصارگر پتوگه، خو حکمتیار د ځان او خپل حق په دفاع کې جگړي ته اړ کيږي.

د ۱۹۹۲ کال مخکې هم حکمتیار په تېره بیا د جلال اباد ښار د ۱۹۸۹ کال جگړې په اړه خپله تېروتنه ومنله او په دې اړه یې له ننگرهایانو او افغانانو بڅښنه وغوښته. اوس د اسلامي جمعیت او نظارشورا وار دی چې د کابلښار د وړانې او د ۷۰ زره کابلیانو د ټولوژني پرې پر غاړه واخلي او په دې اړه له کابلیانو بڅښنه وغواړي! عبدالله عبدالله چې ارگ کې د سولې او روغې جوړې په اړه نیشداره څرگندونې کوي، کولای شي هغه مهال چې د نظارشورا ویاند وو، په افشارو کې د هزاره گانو د ټولوژني په اړه اعتراف وکړي او بڅښنه وغواړي!

اوس د دې وخت رسېدلی چې ټول جگړه مار تنظیمونه باید پخپلو تېرو کړو پښیمانه شی، له افغانانو بڅښنه وغواړي او د نه تکرار ډاډ ورکړي. البته حق العبد خوندي دي او د هغو په اړه پرېکړه بېل بحث دی.

د ولسمشر اشرف غني په بیساري نوښت او د حکمتیار په هېوادپالنې، اسلامي گوند او حکمتیار سولې او روغې جوړې ته هرکلی ووايه او په زړورتیا سره بیرته هېواد ته راستون شو چې د افغانانو له تود ښه راغلاست سره مخامخ شو.

خو د ده په راتگ او د روغې جوړې له بهیر سره په ملگرتیا بیا هم هغه پخوانی کړی ناخوښه دي او په رسنیو کې پورته شوي غوغا هم له دې خبرې سرچینه نیسي. د حکمتیار په اړه ویل کيږي مذهبي سخت دریځه او جگړه مار دی او تازه دا چې د پارلماني نظام پرځای ریاستي نظام او د فیډرالي او پاشلي ادارې پرځای مرکزي غښتلی حکومت غواړي. خو اصلي خبره دا ده چې دا پوښتنې څوک کوي، ایا په هېواد کې یوازي حکمتیار مذهبي سخت دریځه دی، په نظارشورا او اسلامي جمعیت کې عطا نور، یونس قانوني، عبدالله عبدالله، صلاح الدین رباني، اسماعیل خان، د مسعود کورنی، ضیا مسعود او احمدولي مسعود او ډېر نور چې لږ مهال وړاندې له حکمتیار سره

د پاڼو شمېره: له 1 تر 3

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de

پاڼه: دلیکنې د لیکنيزې بڼې پاڼوالی د لیکوال په غاړه ده، هبله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په څیر و لولئ

یوځای ټول د یوه تنظیم غړي ول، فرانسوی دیموکراتان او په افغانستان کې د ژانژاک روسو د اجتماعي قرارداد پلي کوونکي او یا د بلې اروپايي - امریکایي دیموکراسۍ ریښتیني لارویان او پلویان دي څه؟ که دي، خو ټول د یوې ځمکې کربوري دي!

د جبل السراج د شرموونکي تړون څخه وروسته او پر کابل د یرغل په درشل کې احمد شا مسعود د پروان او کاپیسا ولایتونو خپلو پلویانو ته په یوه غونډه کې چې ویدیو یې په YouTube شته دی، وایي «... جهادي مشرانو، نه وایم چې ټولو، ورو ورو له دکتور نجیب اله سره اړیکې ټینګې کړي وي؛ هیڅوک انکار نه کوي، خو تته زه پیژنم چې د ایټالیا روم کې د نجیب له استازو سره یې ولیدل، مور او تاسو هغه په راډیو کې واوریدل. په هیواد کې دننه داسې یوه فعاله او ژوندی ټولنه چې د چلوټو مخه ونیسي او بې له ځنډه یوځوځښت راپیل کړي، نه لیدل کېده.

لویدیځوال چې موخه یې له لومړۍ ورځې تر ننه پورې خپلې گټې دي نه د اسلام بریالیتوب، دې خبرې ته په پام، دوی داسې یو حالت رامنځته کړی وو چې مجاهدین کمزوري کړي او بیا په دې لټه کې وو چې بلاخره د جهاد گټې خپل لاس ته راوړي او خپل لاسپوڅي حکومت د سیاسي حل، د ملگرو ملتونو تر پوښښ لاندې او د بې پرې حکومت په نوم په کابل کې جوړ کړي. مور باید تیرې خورا دردناکې ورځې چې ۱۴ کاله مور جهاد وکړ اوله پنځه میلیونو زیات کډوال او له یو یا یونیم میلیون څخه زیات شهیدان او معیوب مو ورکړل ریاډې کړو. روستیو ورځو کې ټولو دا انگیرله داسې ځواک چې نجیب راوپرځوي، نلري او لیدل یې چې برخلیک یې له بهر څه لویدیځوال او یا نور هیوادونه ټاکي او دوی دې چې غواړي پردی حکومت راولي او کابل کې یې واک ته ورسوي. هغه ورځې هم نه هیروو چې یو شمېر گوندونو د اسلامي گوند په گډون، بې طرفه حکومت وماته او خپل لس تنه استازي یې وروپېژندل او چمتو شول چې د ملگرو ملتونو د پریکړو سره سم او د دې ټولني تر مشرتوب لاندې حکومت ومني.

دا د پروان او باگرام نیول وو چې چا اصلاً په روستیو شېبو کې د داسې یو حرکت تصور هم نه شو کولای. تاسو پوهیږئ چې یوازې یوه ورځ پاتې وه، یانې یوه ورځ روسته بې طرف حکومت، کابل ته روان وو او په شا کې یې د ملگرو ملتو ځواکونه هم کابل ته رسیدل. یوازې په وروستی ورځ مې وویل چې الحمدالله د چلوټي مخه ونیول شوه او دغه ویاړ خدای د پروان او کاپیسا د خلکو په برخه کړ او دې خلکو پخپلو سرښندنو سره پروان ونيو، باگرام یې ونيو او یوځل پاته په بل مخ واوښته...»

دا چې وروسته او نن هم جمعیت او نظارشورا وایي حکمتیار لومړی غوښتل کابل ته ننوځي، دا خوشې ښکروو درواغ دی. لومړی دولت کې د پنځم ستون په مټ، دوی کابل ونيو لکه څنګه چې احمدشا مسعود پورته اعتراف کوي او بیا یې د دولتي واک د انحصار لپاره حکمتیار سره جګړه پیل کړه.

که خبره د سخت دريځۍ او توندلاریتوب پر سر وي، د برهان الدین رباني په مشرۍ اسلامي جمعیت او د احمدشا مسعود په مشرۍ نظارشورا په افغانستان کې د مذهبي Extremism بنسټ بیښودونکي دي چې د حکمتیار اسلامي گوند یې په بناخ کې هم نه شي راتلای.

کابل ته د حکمتیار په راتګ سره جمعیتیان او نظارشورا؛ د لسیف پدram، احمد سعیدی، ملک سنیز او داسې نورو په اصطلاح لښکونو روښانفکرانو سره یوځای په افغانستان کې یوازې حکمتیار د مذهبي سخت دريځۍ په گنا نه بڅیږي! دلته که اسلامي جمعیت او نظارشورا چې پیژند او موخي یې له چا پټې نه دي یې یوه شېبه اخواته کړو او له یادو روښانفکرانو پوښته وشي چې تاسو ولې د جمعیت او نظارشورا په مذهبي سخت دريځۍ او توندلاریتوب سترګې پټوي، ایا له حکمتیار پرته تاسو نور سخت دريځه نه وینئ؟

دوی ټول هڅه کوي د جمعیت او نظارشورا مذهبي سخت دريځۍ او شرارت پټ کړي، پر نورو د مذهبي شعارونو او تورو لاندې خپل سیکتاریستي او ملي ضد څېره پټه کړي، د جهاد او مقاومت د مذهبي نغاري په بیا بیا ډنگولو سره د افغانانو ترمنځ د یووالي مخه ونیسي او په پای کې پریږدي افغانان پر مرکزي حکومت راټول شي او هېواد د نظام، ادارې او مرکزي دولت خاوند شي.

که بله پوښتنه هم له دغو دیموکراتانو او جمعیتیانو وشي، اسلامي گوند او حکمتیار چا اړ کړو چې وسلې ته لاس کړي، ایا تاسو نه واست چې د پرلپسې توطیو په مټ مو نه یوازې اسلامي گوند بلکې یو شمېر طالبان هم اړ کړي چې د واکمنۍ په وړاندې وسله راواخلي!

ایا نن هم چې د ۱۹۹۲ کال پشان اسلامي جمعیت او نظارشورا د دولتي واک د انحصار په موخه د سولې اوملي روغې جوړې په وړاندې مورچل نیسي او نیمچه دیموکراتان یې غږ ورغبرګوي او ملاتړ یې کوي، په لویلاس د

د پانو شمیره: له 2 تر 3

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته راښوولې. په دغه پټه له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکني د لیکنيزې بني پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هيله من يو خپله لیکنه له رالیرو مخکې په خیر و لولی

تمام عيار مذهبي سخت دريځه حکومت د رامنځته کېدو لپاره لار نه هواروي او د يوه ديموکرات حکومت او سيکولاريزم په وړاندې خپله نه خنډ کيږي!

په سرتمبه کې سره د فيډراليزم او نورو سيکټاريسټي موخو لپاره له نظارشورا او اسلامي جمعيتنه ملاتړ او د يوه ريښتيني روښانفکري غورځنگ په وړاندې درېدل او د هېواد له نورو روښانفکرانو څخه څنگن تېرېدل، په پای کې د مذهبي سخت دريځه واکمنی لپاره لار پرانيځي او دلته پر اسلامي گوند تور ته د وخت اوځای اړتيا نه پاتېږي! له بده مرغه داسې روښانفکران ځانته گور خپله کني!

نن چې اسلامي گوند سوله او روغه جوړه مني، د مرکزي حکومت ننگه او ملاتړ کوي، د ملي گټو د د ملاتړ په سنگر کې درېږي، د بنځو حقوقو ته په درناوی او رعایت قابليږي، بايد وهڅول وشي.

په ارگ کې د حکمتيار دا خبره چې چا د نجونو پرمخ تېزاب پاشلي وي، لعنت دې ورباندې وي؛ اوس د عبدالله عبدالله، يونس قانوني او نورو جمعيتيانو وار دی چې دوی هم لږ تر لږه د هغې ناهيد په وړاندې چې د دوی له وحشته يي ځان په مکرويانو کې له شپږم منزل څخه گوزار او شهیده شوه، پخپله گنا اعتراف وکړی، پرځان لعنت ووايي او بخښنه وغواړي!

پای

د پاڼو شمېره: له 3 تر 3

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته راښوولې. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
يادونه: دليکنې د ليکنيزې بڼې پازوالي د ليکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله ليکنه له راليږلو مخکې په ځير و لولئ